

Report on Bachelor / Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kristýna Šárková
Advisor:	PhDr. Ing. Jiří Skuhrovec
Title of the thesis:	Vybraná pojetí soukromého vlastnictví v ekonomickém myšlení XIX. století: Manifest komunistické strany versus Rerum novarum

OVERALL ASSESSMENT (provided in English, Czech, or Slovak):

Shrnutí:

Práce je obstojným shrnutím papežské encykliky Rerum novarum, zasazené do ekonomicko-historického kontextu.

Volbu tématu však považuji za nešťastnou, neboť se v jejím důsledku práce se pohybuje na hranici toho co lze považovat za ekonomii. *Rerum novarum* je sice polemikou s Karlem Marxem, nikoliv však s jeho ekonomickou teorií, ale spíše s jakousi její morální interpretací. Marx sám považoval své dílo za přísně vědecké, prosté etických či morálních základů. Zpochybňování právě těchto základů je podle mého názoru střelbou na neexistující cíl, každopádně však náleží spíše do sféry etiky než do ekonomie.

Marxovy myšlenky, jako hlavní předmět kritiky, jsou prezentovány v narativním stylu Komunistického manifestu: *A proto se musí vlastnictví zrušit, protože se neruší vlastnictví všech, ale pouze té jedné desetiny a tak nastane spravedlnost.*(s19) Autorka sama přiznává pochybnost ohledně průniku tezí Manifestu se skutečnou Marxovou teorií, nicméně (zřejmě ve shodě s encyklikou) nejde za hranici této vulgarizace – naopak prezentuje názory které jsou spíše v rozporu s Marxovou doktrínou. Např. *Marx vidí spravedlnost v tom, že každý bude mít právo na stejný majetek, jako kdokoliv jiný* (s.29).

Lapidárně řečeno – práce si klade za cíl srovnání církevního textu a levicového pamfletu, z čehož by bylo skutečné umění vytvořit kvalitní **ekonomickou** práci. Vzhledem k originalitě tématu proto navzdory závažným připomínkám uvedeným níže doporučuji práci uznat, avšak jen se známku **dobře**.

Zásadní připomínky:

1. Práce poukazuje na jednostrannost historických pramenů 19. století. Tvrzení že *Nejčastějším zdrojem studií zohledňujících ekonomické hledisko byl Karl Marx* ..(s.4), dokládá na *Úvodu do hospodářských dějin* (1. vydání 1964). Vzhledem k roku vydání této české publikace lze usuzovat že jednostrannost jejích zdrojů není dána nedostatkem jiných historických pramenů, ale spíše tehdejšími politickými reáliemi. Využití zahraničních zdrojů by proto mohlo vést k větší objektivitě práce. Stejně tak poměrně časté využívání zmiňovaného *Úvodu* hrozí, že se komparace nezabývá ani tak myšlenkami samotného Marxe, jako spíš jeho vulgární interpretace komunistických praktiků – což je rovněž zajímavé téma, ale jde mimo cíl práce.
2. Druhá kapitola s ambiciózním názvem „pojetí majetku v dějinách evropského myšlení“ v zásadě pouze shrnuje pohledy církve na majetek, ostatním myšlenkovým proudům je věnována necelá strana, specificky Marxovu pohledu pak necelý odstavec. Jak kapitolu shrnuje autorka: (s.14) *Nejprve je uveden křesťanský pohled na majetek, .. Na konci kapitoly*

Report on Bachelor / Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kristýna Šárková
Advisor:	PhDr. Ing. Jiří Skuhrovec
Title of the thesis:	Vybraná pojetí soukromého vlastnictví v ekonomickém myšlení XIX. století: Manifest komunistické strany versus Rerum novarum

jsou uvedeny nové směry, jež se objevily v církvi a které daly vzniknout oficiálnímu stanovisku církve k majetku. Tento přístup považuji vzhledem k tématu práce za nevyvážený. Nutno podotknout že ostatní kapitoly jsou na tom obdobně.

3. V práci by bylo vhodné důsledně oddělit vědecký text, názor autora a interpretaci jednotlivých textů. Např na s.24 není zřejmé, co ze jmenovaného je vlastně prezentováno: *Papež Lev XIII. chtěl opět nastolit mír. K tomu bylo potřeba spravedlnosti, ovšem opravdové spravedlnosti podle Božího zákona, nikoli pokroucené socialistické spravedlnosti.*
4. Pátá kapitola, kterou chápu jako jádro práce (diskuse východisek církve a K. Marxe) je celá postavena nad kritikou vulgární (viz bod 1) nebo etické (viz Shrnutí) interpretace díla Karla Marxe. Zejména ostrá kritika myšlenky absolutní rovnosti (u které nelze odlišit zda vychází přímo z encykliky, nebo je originálním výstupem autorky – viz předchozí bod) míří už nejen mimo Marxovu ekonomickou teorii, ale podle mého názoru i mimo radikální teze Manifestu (mimočodem, Marx ale třeba i Lenin považovali myšlenku absolutní rovnosti ve shodě s papežem za zhoubnou).
5. Práce nebudí ani zdání objektivitu, což je v komparativní studii poměrně zásadní vada. Viz např s.31: *Papež neprosazuje žádné velké změny. Netouží po utopistických světech, které by mohli vytvořit ideální společnost. Chce pouze naučit lidi, jak mají odstranit tu nelidskost při sledování vlastních zájmů.* Z pohledu ekonoma (který se od autorky očekává) papež nepožaduje nic menšího než aby všichni ekonomičtí aktéři omezili svůj sebezám, tedy šli proti předpokladu *homo oeconomicus*. Nemám nic proti silnému morálnímu podtextu, ale toto prostě nelze v ekonomické práci napsat jen tak bez dalšího, a nadto tvrdit že se nejedná o utopický plán.

V závěru práce je přitom vyzdvihována právě realističnost církevního řešení sociálních otázek (v kontrastu s Marxovou tezí), které je i jinak prezentováno zcela nekriticky. Shrnutí je abstraktní výzvou k morální obrodě (*každý by měl začít u sebe (s.31)*), a voláním po *zodpovědném státním aparátu, který .. (má vytvořit) spravedlivé podmínky dostupné pro všechny (s.31)*. Důkladnější analýza jak tohoto má být docíleno spočívá v přeřikání obsahu encykliky (kapitola 4), která má ale spíše obecný eticko-normativní obsah, který je prezentován jako fakta, bez náznaku opozice ze strany autorky.

Byl bych nerad aby toto bylo vnímáno jako trestání autorčiných názorů nebo náboženského vyznání – pokud s prezentovanými normativy souhlasí, není to na škodu. Bakalářská práce má nicméně ukázat schopnost kriticky pracovat se zdroji, a k tomu v případě encykliky nedošlo.

Drobné připomínky:

1. Považuji za nadbytečné aby kapitola o délce necelých tří stran obsahovala úvodní shrnutí své struktury na třetinu strany (s.14), zvláště když se obdobné shrnutí vyskytuje již v úvodu a v závěru.
2. Práce obsahuje řadu faktografických poznámek, které nejsou příliš relevantní z hlediska obsahu a spíše čtenáře matou. Dozvídáme se definici feudalismu, přesná data jakobínského diktatury a vzniku Německé říše, nejvýznamnější práci Bernarda H. Sutora, to vše bez nějaké podstatné vazby k tématu práce.
3. Citace se silně různí formátem. Např:

Report on Bachelor / Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kristýna Šárková
Advisor:	PhDr. Ing. Jiří Skuhrovec
Title of the thesis:	Vybraná pojetí soukromého vlastnictví v ekonomickém myšlení XIX. století: Manifest komunistické strany versus Rerum novarum

- *Úvod do hospodářských dějin*
 - (Marx 1949: 20)
 - (Olšovský, Průcha, Eisler, Gebauerová, Urbanová 1968)
 - Olšovský, Průcha, Eisler, Gebauerová, Urbanová 1968: 81
 - Kennedy 1996: 189
 - Sutor (1996: 220)
4. Jazykem práce je Čeština. Považuji za nešťastné nadbytečné používání přejatých slov, kde existuje rozumný český ekvivalent.
 - „V této časové **periodě**“
 - „V této encyklice vede papež přímo **argumentaci** s myšlenkami“
 5. *Klesající tendence mezd dělníků (v 19. Stol, s.11)* ..jsou dokládány tabulkou, ve které reálná mzda počínaje rokem 1819 konzistentně roste.
 6. Část kapitoly 1.1 se zdá být citací z (Olšovský, Průcha, Eisler, Gebauerová, Urbanová 1968), nicméně není zřejmé o jaký text se jedná. Pokud jde skutečně o citaci, je vhodné přejatý text označit např. kurzivou, jako to autorka dělá u jiných citací. Obdobně citace (Anzenbacher 2004: 124) v kapitole 3.1
 7. *..práce je rozdělena na tři kapitoly.. (s.2)*, následně jich je popsáno pět. *Na začátku třetí kapitoly je zmíněna. (s.17)*., zřejmě odkazuje na jinou než třetí kapitolu (soudě z textu pravděpodobně na konec druhé kapitoly..)
 8. *John Gray, současný britský politický filosof, nesouhlasí s Marxem na poli komunismu, vnímá totiž jeho řešení jako špatné(s.12)*. Není uvedeno v čem nebo jak nesouhlasí, takováto informace nemá příliš smyslu.
 9. *Naproti tomu muž bez rodiny bude vydělávat dost peněz na to, aby mohl investovat a tím zvýšit svou prestiž. (s.30)*, není jasná jak má být toto kritika Marxovy myšlenky beztržní společnosti. V takové přeci a) je soukromá investice nesmysl, b) není ničím dáno že by měl muž bez rodiny mít „na hlavu“ vyšší příjem než rodina.

SUMMARY OF POINTS AWARDED (for details, see below):

CATEGORY	POINTS
<i>Literature (max. 20 points)</i>	11
<i>Methods (max. 30 points)</i>	10
<i>Contribution (max. 30 points)</i>	10
<i>Manuscript Form (max. 20 points)</i>	10
TOTAL POINTS (max. 100 points)	41
GRADE (1 – 2 – 3 – 4)	3-

Report on Bachelor / Master Thesis

Institute of Economic Studies, Faculty of Social Sciences, Charles University in Prague

Student:	Kristýna Šárková
Advisor:	PhDr. Ing. Jiří Skuhrovec
Title of the thesis:	Vybraná pojetí soukromého vlastnictví v ekonomickém myšlení XIX. století: Manifest komunistické strany versus Rerum novarum

NAME OF THE REFEREE: Jiří Skuhrovec

DATE OF EVALUATION: 11.6.2012

Referee Signature

EXPLANATION OF CATEGORIES AND SCALE:

LITERATURE REVIEW: *The thesis demonstrates author's full understanding and command of recent literature. The author quotes relevant literature in a proper way.*

<i>Strong</i>	<i>Average</i>	<i>Weak</i>
20	10	0

METHODS: *The tools used are relevant to the research question being investigated, and adequate to the author's level of studies. The thesis topic is comprehensively analyzed.*

<i>Strong</i>	<i>Average</i>	<i>Weak</i>
30	15	0

CONTRIBUTION: *The author presents original ideas on the topic demonstrating critical thinking and ability to draw conclusions based on the knowledge of relevant theory and empirics. There is a distinct value added of the thesis.*

<i>Strong</i>	<i>Average</i>	<i>Weak</i>
30	15	0

MANUSCRIPT FORM: *The thesis is well structured. The student uses appropriate language and style, including academic format for graphs and tables. The text effectively refers to graphs and tables and disposes with a complete bibliography.*

<i>Strong</i>	<i>Average</i>	<i>Weak</i>
20	10	0

Overall grading:

TOTAL POINTS	GRADE		
81 – 100	1	= excellent	= výborně
61 – 80	2	= good	= velmi dobře
41 – 60	3	= satisfactory	= dobře
0 – 40	4	= fail	= nedoporučuji k obhajobě